# REPUBLICA MOLDOVA: DE LA INDEPENDENȚĂ SPRE PROTECTORAT?

Cele mai recente desfășurări politice din Republica Moldova atestă neîndoielnic, o alterare a independenței proclamată cu un an în urmă, o alunecare spre o dependență față de Rusia, care, în ultimă instanță, întunecă perspectiva renașterii naționale a teritoriului dintre Prut și Nistru.

Cum se explică această involuție? Abia proclamată, în locul consolidării prin acte guvernamentale ferme, care să asigure statului delimitarea de imperiul sovietic, sub multiple raporturi, independența politică a fost afectată, prin graba conducătorilor de la Chișinău de a adera la CSI, o formulă politică adusă la suprafață de naționaliștii ruși. Deși au evitat structurile militare ale CSI, aceiași conducători mai mult au vorbit despre independență decît au acționat efectiv pentru instaurarea ei, în primul rînd vădind toleranță nejustificată față de mișcarea separatistă nistreană, căreia, în loc să o înăbușe în fașă, i-au făcut tot felul de concesii. În locul poștă rii, la frontierele răsă ritene, a unor efective de grăniceri, lucru dificil, de înfăptuit dealtfel au asistat, relativ pasiv, la concentrarea în Transnistria a tot felul de rusofoni, mulți dintre ei aventurieri inversunați, veniți din cuprinsul fostului imperiu sovietic, dar nu întîmplător, ci puși în mișcare de Moscova.

Între guvernul de la Chișinău și separatiștii nistreni s-a ajuns la o confruntare militară abia în momentul în care autoritățile statului moldovean, în primul rînd forțele lui de ordine, poliția, au devenit ținta unor atacuri prin care se tindea către dezintegrarea statului. Provocat de o asemenea manieră gravă, guvernul de la Chișinău s-a lansat într-un război de apărare a statalității. Numai că, în războiul împotriva separatiștilor, puși tot mai mult în dificultate, a intervenit decisiv Armata a 14-a. Sprijinul ei inițial a fost direct, prin furnizarea de armament, echipament și specialiști, lăsîndu-se, chipurile, «dezarmată». La finele lui iunie și în iulie, ea a ieșit din cazărmi cu tot felul de blindate, amestecîndu-se direct în conflict și, deci, afectînd fățiș independența unui stat recunoscut ca atare de chiar guvernul de la Moscova. Armata a 14-a își dezvăluia, astfel, funcția ei de forță de ocupație.

Îngrijorat de o asemenea turnură luată de confruntă rile militare, după eșecul negocierilor cvadripartide ale miniștrilor de externe ale Moldovei, României, Rusiei și Ucrainei, dar și de amenințările conjugate ale președinților Elțin și Kravciuk, Mircea Snegur s-a angajat în negocieri directe cu Rusia. Ca atare, a ocolit conferința cvadripartită, înțelegîndu-se, la Moscova, nu numai cu președintele Elțin, ci și cu Smirnov, pe care, pînă atunci, îl calificase, pe bună dreptate, «criminal». În aceste împrejurări, Mircea Snegur a făcut un șir de concesii incompatibile cu statutul de independență la care aspiră. Mai întîi, a recunoscut drepturi speciale pentru unele zone și localități, inclusiv pe acela de secesiune, detașate nu numai de facto, ci chiar de jure, de sub controlul guvernului de la Chișinău. Mai grav a fost că a admis transformarea Armatei a 14-a de ocupație, cea care a contribuit decisiv la destrămarea integrității Republicii Moldova și la afectarea gravă a independenței ei, într-o forță de «pacificare». Pe de altă parte, debarasîndu-se de organismul cvadripartit și nerecurgînd la concursul unor organisme ale ONU sau CSCE, cu o armată de ocupație pe teritoriul ei, Moldova a devenit un protectorat rusesc.

Starea de protectorat, spre care evoluează Moldova, este vădită de schimbarea orientării politice interne și externe, prin constituirea unui guvern Sangheli, menit să dea satisfacție deplină exigențelor formulate la Tiraspol și Moscova. Deși se fac tot felul de concesii, oferindu-se posturi ministeriale chiar în Departamentul apărării naționale, rusofonii nistreni se consolidează ca entitate politică inclusiv, în Tighina, sub scutul armatei «pacificatoare», condusă de agresivul general Lebed.

Încurcat în propriile greșeli, dintr-o eronată orientare a politicii lui interne și externe, vinovat de o vărsare inutilă de sînge, în războiul împotriva separatismului nistrean, pe care l-a consacrat prin acordul cu Elțin, prizonier al generalului Lebed, dar expus și contestației propriei armate naționale, pentru cedări incompatibile cu independența Republicii Moldova, Mircea Snegur este derutat. În ultimele zile, prin mesaje speciale s-a adresat deopotrivă președintelui SUA și secretarului general ONU, încercînd să repare o parte din greșelile comise pentru salvarea integrității și independenței Republicii Moldova. Dar mai poate ONU, acum, să salveze independența unei țări anihilată printr-un «protectorat» consimțit din partea Rusiei?

**Apostol Stan**

*(«COTIDIANUL», București)*